

Heit Piersma met pensioen

Jeugdherbergvader van Heeg, kunstschilder, beeldhouwer, tjoettergek en zeilinstructeur Pieter Piersma gaat het kalmer aan doen

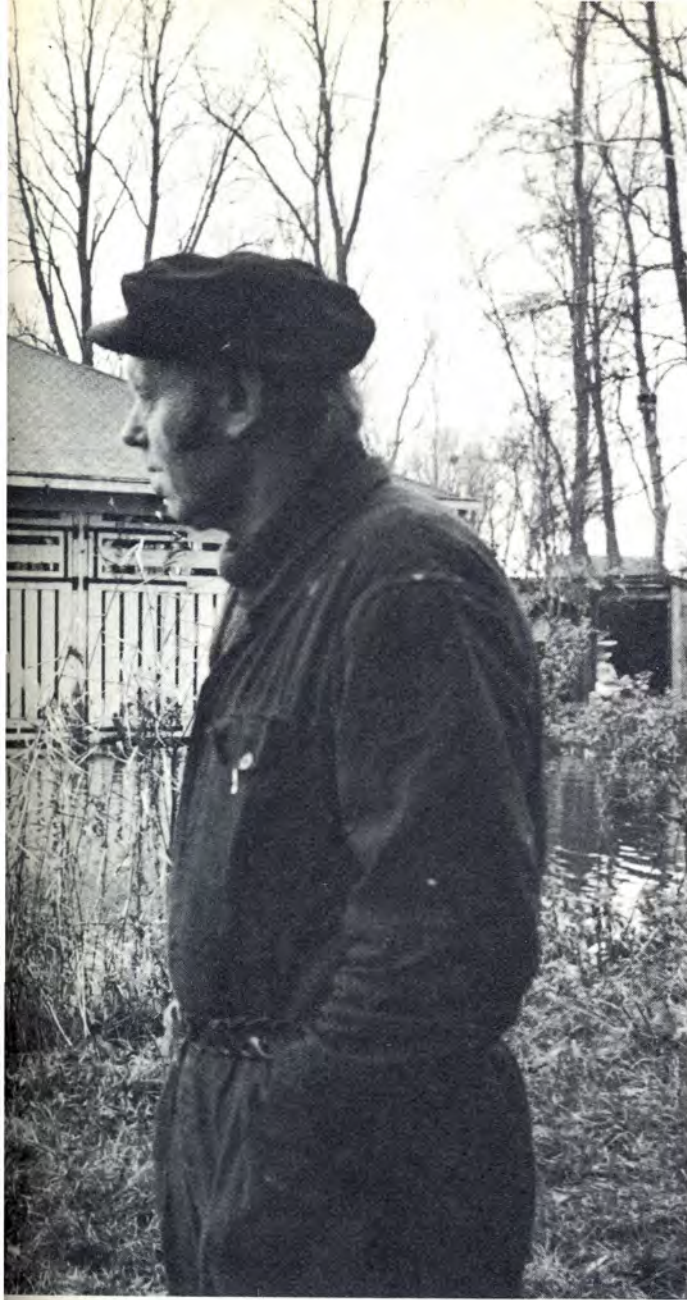
Heit Piersma is gepensioneerd. Heel gewoon, net als ieder ander die lang genoeg heeft gezwoegd om te beginnen aan de welverdiende rust. En toch ligt het bij Heit wat anders, want hij was niet zomaar een loontrekker – van beroep vader van een jeugdherberg – maar veeleer een begrip. In Friesland en het naburige Holland. En zelfs tot over de grenzen. Heit Piersma is geboren als Pieter Piersma in 1916. Hij volgde een opleiding voor timmerman en besloot vervolgens kunstschilder te worden. En dat werd hij: kunstschilder met af en toe houtsnijwerk en beeldhouwen als bijvakken. Het enige dat Heit over de oorlog kwijt wil, is dat hij op een goede dag een tjalk voorbij zag komen en dat er toen een vonk oversprong. Tjalken had hij al vele malen aanschouwd, maar de-

ze keer gebeurde er iets. Deze keer zag hij zichzelf aan het helmhout staan. En was het schip in zijn verbeelding een opleidingsschip voor de jeugd. Een zeilende zeilschool, dat zag Heit en daar wilde hij na de oorlog mee van start gaan.

Het is niet zover gekomen, want Heit, die toen overigens nog steeds gewoon Pieter heette, zag na de oorlog advertenties waarin een jeugdherbergvader voor Terschelling en ééntje voor Heeg werden gevraagd. Terschelling zag hij wel zitten en op Heeg schreef hij ook maar – niet wetende dat het om één en dezelfde instantie ging – omdat je dan twee kansen hebt. Enfin, er komt een sollicitatiegesprek en het gaat allemaal best. Het gesprek is afgelopen en er wordt Heit gevraagd wat voor vergoeding hij wenst te ontvangen voor de ge-

maakte reiskosten. 'Niets', zegt Heit, 'want ik ben komen zeilen'. Dat antwoord bezegelt zijn lot. Hij gaat niet naar Terschelling, maar naar Heeg. En vond dat ook best.

De twaalfde van de twaalfde van 1946 is Heit in Heeg begonnen. Is Pieter Piersma Heit Piersma geworden. Ook al duurt het natuurlijk nog vele jaren voor hem de eretitel Heit werkelijk helemaal toekomt. De jeugdherberg in Heeg, het voormalige zomerverblijf van ene mijnheer Madlener, die rijk was en in boeiers geïnteresseerd, beschikte over een drietal tjoeters en een stokoud Fries Jacht van 1820. Heit voegde daar eigenhandig en geheel privé een houten schouw en een ijzeren tjoetter uit 1890 aan toe. De laatste was afkomstig van de molenaar uit Woudsend, die het ding vele jaren had gebruikt als piepklein vracht-

Heit Piersma bij de jeugherberg in Heeg

Een deel van de tjottervloot van de jeugherberg in Heeg

scheepje. Een soort bestelwagentje, maar dan op het water.

In 1946 gingen de activiteiten van de jeugherberg nog niet verder dan het verlenen van kost en inwoning en het verhuren van scheepjes voor één gulden per dag. Heit zelf ging wèl verder. Hij timmerde dat het een lieve lust was en hij maakte verschrikkelijk veel plannen. Voor verbouwingen, nieuwe soorten cursussen, meer sche-

pen. In 1947 begon Heit met de eerste zeilcursussen. Sindsdien heeft hij verschrikkelijk veel mensen het zeilen met ronde- en platbodemjachten bijgebracht. Zelf leerde hij van de grootmeester Berend de Jong het 'boegbranden' – het rondbranden van de gangen van ronde jachten (vrije vertaling) – zodat hij actief kon worden met het restaureren van tjotters, die

anders zeker verloren zouden gaan. Deze activiteiten, de restauraties en de zeillessen, zijn later reden geworden voor de Stichting Stamboek Ronde- en Platbodemjachten om Heit de W.H. de Vos wisselprijs uit te reiken. Omdat hij zoveel voor ons Oud Hollandse schip heeft gedaan.

Een jaartje of 25 geleden is Heit naast zijn zeillessen ook cursussen handenarbeid gaan geven. Dat doet hij trouwens nog steeds. Mensen mooie dingen leren maken. Warm maken voor een edel stuk handwerk. Zoals Heit nog steeds een enthousiast beeldhouwer en houtsnijwerker is. Alleen het schilderen is wat verwaterd. Maar als beeldhouwer is hij als lid opgenomen in de Friese kunstenaars club. En zijn werk wordt geregeld door het gehele land geëxposeerd. Heit heeft in zijn eentje de tjotter

nieuw leven ingeblazen. Hij heeft diverse schepen van de ondergang gered en hij heeft zoveel mensen enthousiast gemaakt voor dit type schip dat er weer vraag naar kwam. Daar profiteert nu zoon Pier van die een mooie werf in Heeg heeft opgebouwd, waar geregeld tjotters en Friese Jachten van stapel lopen.

Nu Heit is gepensioneerd, heeft hij onderdak gezocht bij zoonlief. Vandaar dat in de werf van Pieter Piersma nu een bijzonder fraai wrak ligt. Het wrak van een Fries Jacht dat een jaar of tachtig, negentig geleden is gebouwd door de grootste der groten, Eeltje Holtrop van der Zee. Op zijn gemak is Heit dat fraaie schip in zijn oude glorieuze staat aan het terugbrengen. Geholpen, zo nodig, door de handige handjes en het speciale oogje van zoon Pier. Zoals Heit omge-

Heit Piersma blies in zijn eentje de tjotter nieuw leven in

keerd zijn zoon ook helpt met de nieuwe schepen: nu legt hij de laatste hand aan het fraaie snijwerk van een nieuw Fries Jacht dat ijs en weder dienende begin mei tewater zal worden gelaten.

Buiten de schepen, het zeilen en de kunst heeft Heit nog een grote hobby en verdiensite. Hij is lid van de ijswegencentrale, die er voor zorgt dat het ijs in de Friese wateren nauwkeurig wordt bekeken en indien mogelijk goedgekeurd. Een heel speciaal vak dat een enorme kennis van de natuur vereist. Tenslotte moet ook Heit in zijn district het licht op groen zetten voor deschaatsers. En ga er dan toch nog een door het ijs dan zou de blaam hem treffen. Iets dat nog nooit is gebeurd, want Heit ziet aan het ijs of het voldoende sterk is. Hij weet exact waar

Heit Piersma bezig met het snijwerk van een nieuw Fries Jacht.

het ijs wel en niet betrouwbaar is. Kent de invloeden van stroom, wind en wat er allemaal met de vorming van natuurijs heeft te maken.

Heit Piersma is nu gepensioneerd. Is gestopt als vader van de jeugdherberg. Geen bloemen en geen bezoek, maar wel – als het even wil – een groots afscheidsfeest. Voor alle zeil-instructeurs, die in de loop der vele jaren met en voor Heit hebben gewerkt en waarvan er twee met zijn dochters zijn getrouwd. En natuurlijk voor alle dames die ooit als instructrice of als wat dan ook hebben meege-

werkt aan de groei en bloei van de jeugdherberg Heeg. Al die mensen worden verzocht contact op te nemen met Bart van Klinken, 't Hof 12 in Goïngarijp of met Riekje in IJlst, tel. 05668-296. En als er nu maar genoeg enthousiastelingen komen dan kan dat (waarschijnlijk) op 23 april een enorm feest worden. Heit heeft het verdiend. Nog een laatste opmerking. Pieter Piersma is door zijn noeste werk bij de jeugdherberg geworden wat hij nu is, Heit. Maar hij had dat – zo beweert hij zelf – nooit gekund als er niet een Mem naast hem had gestaan. Die heeft er gestaan en staat er nog. En misschien geniet zij het meeste van de pensionering van Heit. Want die houdt immers in dat ook zij het eindelijk kalmer aan kan gaan doen!

Willem Leniger